

Johannes Værges prædiken 11. søndag efter trinitatis

Taler

Johannes Værges
Sognepræst og forfatter

Dato

7. august 2005

Sted

Vor Frue Kirke, Københavns
Domkirke

Omstændigheder**Prædikentekst**

Lukasevangeliet kapitel 18, vers 9-14

Salmer

Hyggelig, rolig
På Guds nåde

—

Du, som ud af intet skabte
Vor Herres Jesu mindefest
Alt hvad som fuglevinger fik, vers 4-5

1

Bøn – og Gud som far

- 5 *Hellig Gud, lad dit Ord skinne ind i vore hjerter, kalde sandhed og håb frem, skabe lys.*

”To mænd gik op til templet for at bede.” Sådan begyndte lignelsen, og vi hørte de to mennesker bede to meget forskellige bønner.

10

Hvis vi nu taler om bøn i al almindelighed, hvad er det så egentlig, vi vil, når vi beder? Ja, det er netop forskelligt. Det kan ikke mindst afhænge af, hvordan vi forestiller os Gud. Hvilket gudsbillede vi har. Og det kan afhænge af de erfaringer, vi har gjort med os selv. Hvad vi mener at have lært om os selv – hvor vi står i vores liv.

15

Hvad gudsbilledet angår, siger Jesus i bjergprædikenen, at Gud er som en far, en så indfølelse, at Gud ved, hvad vi trænger til. Gud er af en sådan art, er så tæt på os, at han ved det på forhånd. Så kunne man jo spørge, hvad vi overhovedet skal med bøn? Vi behøver i hvert fald ikke en masse ord for at informere Gud. Det er ikke dét, ordene skal bruges til – og Jesus nævner i øvrigt også, at det ikke er for vore mange ords skyld, at vi bliver hørt.

20

Hvis vi for et øjeblik også inddrager Paulus, så nævner han, hvordan vi kan vise os uduelige til bøn: ”hvordan vi skal bede, og hvad vi skal bede om, ved vi ikke,” skriver han.

Jamen dog – kan vi så ikke lige så godt opgive det? – Paulus fortsætter (det er i Romerbrevet kap. 8): ”Men Ånden selv går i forbøn for os med uudsigelige sukke”. Andre ord end dem, Jesus brugte, men betydningen er den samme: I kraft af sin Ånd er Gud os så nær, at vi ikke står tilbage med vores kommen til kort med bønnen – hvordan og om hvad – er os så nær, at vi ikke efterlades dér, men der bliver sørget for os; Guds Ånd kommer os dårlige bedere til hjælp.

Igen: Hvorfor så ikke bare overlade det hele til Guds ånd? Tja, det var måske en rigtig god bøn at lægge sig efter: Gud, jeg overlader det til din Ånd! – Lidt som i Fadervor: Ske din vilje!

Men så er vi jo alligevel, i al korthed, kommet i gang med bøn. Kunne det tænkes, at Gud gerne vil høre det af vores *egen* mund, at vi overlader os til hans Ånd, til hans vilje?

Nu bruger Jesus som nævnt det billede, at Gud er som en far. Vi mennesker kan have meget forskellige erfaringer med fædre. Det er slemt, men desværre ikke ukendt, at en far kan være despotisk, uberegnelig – eller fraværende, fjern, en der svigter. Men en far kan også være et tryghedspunkt i barnets liv. En man altid kan gå til, tillidsfuldt, ukompliceret.

Det er helt klart i den sidstnævnte betydning, Jesus bruger ordet eller rettere billedet ’far’ i forbindelse med Gud. På det sprog, Jesus talte (aramaisk, en variant af hebraisk), var der forskellige ord for ’far’ at vælge imellem. Jesus bruger ikke det ord, der betegner en autoritær far, en der kræver underdanighed og distance. Tværtimod vælger Jesus ordet ’abba’, et ord for ’far’, der indebærer fortrolighed og nærhed. Som når et barn putter sig i tryghed hos sin far, og alt er godt, ja saligt. Eller som vi ser en far for os senere i opvæksten, en far, som vi kan tale ligefremt med som den mere erfarne og den, hvis kærlighed, omsorg og overblik der ikke kan være mindste tvivl om. En far, som ved, hvad vi trænger til!

Mange mennesker må tragisk nok undvære fællesskab med en sådan far i jordisk, konkret betydning. Men vi har vel alle et billede af, at sådan *kunne* en far være.

Det er dét billede, Jesus vil have os til at se for os, når vi henvender os til Gud i bøn.

65 En far, som ved, hvad vi trænger til! Men det behøver jo ikke at betyde, at det bliver et *stumt* forhold ham og os imellem. Ordløst. Tværtimod. Vil en sådan far ikke netop gerne høre af vores egen mund, hvad vi har at sige – selv om han måske forstår det, vi siger, bedre end vi selv gør?

70 Gud er ikke en person som os, ikke begrænset på den måde. Men Gud ønsker et *personligt* forhold til os. Og tænk på, hvordan det er i ethvert personligt forhold: Meget kan udtrykkes ordløst, men til et virkeligt møde og især til udvikling af vore indbyrdes forhold hører, at vi *taler* sammen. Ordene fortæller – når de er oprigtige, sande – hvor vi er. Ordene gør os tydelige.

75 Bøn er møde med Gud. Personligt møde. Ordene i vore bønner tjener til at sige: Her er jeg!

Til et virkeligt møde kræves begge parter nærvær. Gud og Kristus er altid
80 nærværende hos os, parat til møde. Det kan knibe betydeligt mere med *vores* nærvær. Bønnens ord tjener – når de er oprigtige, ærlige – til at samle os, kalde det, der er i os, frem. De tjener til at få os vendt rigtigt til det personlige møde med Gud.

85 Hvordan klarer de to i lignelsen, farisæeren og tolderen, så det?

I Jesu samtid stod der virkelig stor respekt om farisæerne. Det var mennesker, der i den grad satte høje standarder for deres liv: overholdelse af Moselovens forskrifter ned til mindste detalje. Og var det ikke også fint nok? Jo, hvis ikke de
90 gjorde samme katastrofale fejl som denne farisæer: brugte det til at sætte skel mellem mennesker, til at fremhæve sig selv og foragte andre. Så er alt det fortjenstfulde sat over styr, ødelagt.

Jesus giver i bjergprædiken et meget godt råd: ”Når du giver almisse, må din
95 venstre hånd ikke vide, hvad din højre gør, for at din almisse kan gives i det skjulte.” Hvorfor? For at du ikke skal fristes til at gøre dig til af dine gode gerninger. Så at sige hale en belønning hjem – overlad det i stedet til Gud, hvis der skal belønnes. Blot ved at *tænke* på belønning forurener du sagen.

Dertil kommer så det, at denne farisæer fremhæver sig selv på bekostning af et medmenneske.

105 Man kan sagtes forestille sig, at toldereren virkelig var et menneske, der slet ikke havde levet op til de krav, anstændige mennesker stiller til sig selv. Men det betyder ikke, at farisæeren eller andre mennesker skal dømme ham, afskrive ham, foragte ham.

Noget af det væsentligste i Jesu anvisninger er dette: Døm ikke hinanden!
110 Dommen er Guds sag. Tro ikke, du kan gennemskue, hvad der skjuler sig i et andet menneske. Det er alene Gud tæt nok på til at kunne. Hvis vi dømmer et andet menneske, sætter vi os i Guds sted, og den rolle er det virkelig bedst - også for os selv – at vi lader ligge!

115 Så farisæeren er virkelig på afveje. Hvad så med toldereren? Ja, han adskiller sig fra farisæeren derved, at han erkender, at han har brug for Gud, og han viser tillid til Gud.

Farisæeren forholder sig til Gud som til en, man skal bevise sit værd over for.
120 ”Jeg faster to gange om ugen, og jeg giver tiende af hele min indtægt.” Han ser nærmest Gud som en gammeldags skolemester og stiller sig an for at få gode karakterer. Han takker ganske vist Gud for, at han er, som han er, men er det i virkeligheden ikke sig selv, han takker?

125 Tolderen derimod viser en anderledes tillid til Gud. Vender sig med tillid til Gud, uanset hvordan det er fat med ham – sådan er Gud, at dét går an, ja det kan være det eneste, der er at gøre! - Man kan ikke lægge sit hjerte åbent for enhver, men for Gud – som den far, der kender os.

130 Den ’retfærdighed’, der så bliver tale om, er ingen selvretfærdighed, men bønner er et mangelfuldt menneskes venden sig mod Gud: Her er jeg! Vendt mod Gud, vendt modtagende for kærlighedsforbindelsen fra Gud til menneske. Vendt, så Gud kan lade sit lys omstråle mennesket, og al den skyld, der er i hjertet, både opklares og lyses væk, mister magt, og al den frygt, der kan være i
135 hjertet over, hvad der skal blive af os, overdrager vi ham, og vi erfarer, at det ikke går efter fortjeneste, men Gud vedkender sig os som sine dyrebare børn.

Dét er at blive omsluttet af Guds lys, iklædt Guds kærlighed. Nådigt. Som vi

140 sang: ”Af Guds nåde / alle tråde / spindes til vor helgendragt.”

Da tolderen gik hjem fra stunden i templet, var han bedre klædt end farisæeren.

Kilde

145 Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler.

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

150 11. søndag efter trinitatis, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/johannes-vaerges-paediken-11-sondag-efter-trinitatis>

155

160

165

170

175